

Inovator, ki združuje akademski svet s podjetništvom

Borut Fonda, športni navdušenec, inovator in doktorski študent v Birminghamu INTERVJU

Inovator, ki združuje akademski svet s podjetništvom

INTERVJU Borut Fonda, športni navdušenec, inovator in doktorski študent v Birminghamu

F TAJANA DŽUDOVIČ
finance@finance.si

Borut Fonda je športni navdušenec, ki je ljubezen do športa uspešno prenesel v kariero - tako akademsko kot poslovno. Poškodba, ki jo je dobil v času študija na ljubljanski fakulteti za šport, mu je vsilila predah od praktičnega športa, zato se je usmeril v osvajanje njegove teoretično-znanstvene strani. Do konca dodiplomskega študija je postal lastnik številnih inovacij in patentov. Petindvajsetletnik zdaj živi med Ljubljano, kjer deluje kot znanstveni sodelavec spin off oziroma odcepljenega podjetja S2P - Science to Practice, in Birminghamom, kjer opravlja doktorat na eni najboljših fakultet za športno znanost na svetu.

Že od otroštva se ukvarjate s športom. Kariero ste pravzaprav začeli v najstniških letih kot profesionalni kolesar. Od kod navdušenje nad športom?

Kariero športnika sem v bistvu začel pri štiri letih kot alpski smučar. Takrat sem sledil dve leti starejši sestri Poloni, ki je izrazila zanimanje za smučanje. Nato sem deset let vztrajal na belih strminah in se pozneje preusmeril v gorsko kolesarstvo, nad katerim sem se navdušil med »suhimi« treningi smučanja. V karieri sem se preizkusil v mnogih športih in prav v vsakem užival. Pomembno vlogo sta odigrala starša, ki sta bila vedno aktivna in naju s sestro podpirala pri prav vsaki dejavnosti.

Z vpisom na fakulteto za šport v Ljubljani ste združili šport in znanost. Kakšni so bili začetki v raziskovalnih vodah?

Z raziskovanjem sem se prvič srečal, ko je v drugem letniku vaje vodil Nejc Šarabon in nas povabil k sodelovanju pri eni izmed takrat aktualnih raziskav. Sam sem bil poškodovan in sem se ponudil za pomoč. Profesor Šarabon je kmalu ugotovil, da obetam, zato mi je ponudil dodatno sodelovanje, ki je pripeljalo do tega, da je predlagal, naj sledim raziskovalni poti. Brez pomisleka sem se odločil za kolesarstvo in raziskovanje mehanizmov, ki so me stali poškodbo, to je slabe geometrijske nastavitve kolesa.

Do diplome ste razvili že nekaj inovacij in registrirali dva patenta. Kako poteka postopek patentiranja? Je imela univerza posluh za vaše ideje in vam pomagala pri patentiranju?

V času dodiplomskega študija sem med treningom prišel do prvih idej, kako bi lahko naredil kolesarjenje učinkovitejše in udobnejše. Profesor Šarabon mi je ideje pomagal razdelati in bil v velikansko pomoč pri patentiranju, saj je sam že imel izkušnje. Univerza mi ni bila v pomoč, vendar je, iskreno povedano, niti nisem posebej iskal. Morda zaradi dejstva, da smo vse inovacije prijavljali prek podjetja, in ne prek univerze. Postopek je na prvi pogled preprost, vendar šele ko se ga lotiš, vidiš, kako natančno moraš inovacijo opisati in na kaj vse moraš biti pozoren, ko navajaš patentne zahteve. Na začetku mi je bilo to kar mučno, vendar sem kmalu ugotovil, kje so zanke, in postal dokaj spreten pri pisanju.

Med študijem ste začeli sodelovati s podjetjem S2P, katerega dejavnost je znanstveno raziskovanje in razvoj merilnih tehnologij za uporabo v športu in

”

Postopek prijave patenta je na prvi pogled preprost, vendar šele ko se ga lotiš, vidiš, kako natančno moraš inovacijo opisati in na kaj vse moraš biti pozoren. Na začetku mi je bilo to mučno, vendar sem kmalu ugotovil, kje so zanke, in postal dokaj spreten pri pisanju.

■ Borut Fonda iz podjetja S2P

medicini. Ste se v tem času tudi podrobneje seznanili s podjetništvom?

S2P je bil ustanovljen približno leto dni po tem, ko sem začel sodelovati s profesorjem Šarabonom in njegovo ožjo raziskovalno skupino, predvsem glavnim programskim inženirjem Andrejem Panjanom. Prav ta sta bila glavna ustanovitelja in pobudnika za ustanovitev tega odcepljenega podjetja. Ker sem bil z njima že od začetka, sem se seznanil s podjetništvom, predvsem v smislu prijavljanja na nacionalne razpise. Intenzivno sem bil vključen v projekt, ki ga je subvencioniral Slovenski podjetniški sklad. Kar zadeva trženje in prodor na trg, pa sta glavno vlogo odigrala Šarabon in Panjan, ki sta bila precej bolj izkušena.

Se zdaj vidite bolj kot podjetnik ali kot akademik? Lahko primerjate znanstveno delo s podjetniškim?

Sam bi najraje združeval oboje in trenutno mi to kar uspeva. Poleg doktorskega raziskovalnega dela se intenzivno vključujem še v raziskovanje na področju regeneracije po športni vadbi. Obe raziskovalni usmeritvi sta kot baza za razvoj v podjetju, ki temelji na našem lastnem raziskovalnem delu. Dober primer je program S2P Cycling Science, ki ga vodim. Namenjen je biomehanski obravnavi kolesarjev, kar je moje doktorsko delo, hkrati ponujamo konzultacije za športno pripravo, kar je moja druga raziskovalna usmeritev. Celotna obravnavna temelji na merilni tehnologiji, ki smo jo razvili sami.

Katera je zadnja inovacija, pri kateri ste delali v okviru podjetja S2P?

V zadnjem času smo intenzivno delali pri kolesarskem programu in razvoju sistema za biomehansko nastavitev položaja na kolesu (bike fitting). Največja inovacija v tem sistemu so pedal, ki omogoča meritve sil v vseh treh smereh, in inercialni senzorji, ki nam dajo vpogled v 3D-gibanje kolesarja med kolesarjenjem. Na podlagi naših lastnih raziskav so vhodni parametri povsem unikatni. To nam omogoča zelo natančno nastavitev kolesa, prilagojeno vsakemu posamezniku. To je izjemno pomembno, saj lahko zadostimo tistim kolesarjem, ki kolesarijo zgolj nekajkrat na leto, kakor tudi najelitnejšim kolesarjem. Inovacijo smo razvijali vsaj dve leti in zdaj tudi ponudili končnim uporabnikom - kolesarjem - v okviru vadbene-diagnostičnih storitev, ki jih ponuja podjetje S2P.

Opravljate doktorat na eni najboljših fakultet za športno znanost na svetu - Univerzi v Birminghamu. Zakaj ste se odločili za odhod v tujino?

Proti koncu magistrerja, ki sem ga opravljal na Univerzi na Primorskem, sem se začel zavedati, da si želim več, kot mi lahko ponudijo v Sloveniji. Začel sem iskati možnosti v tujini in na spletu našel Univerzo v Birminghamu, ki ima enega izmed najboljših oddelkov za športno znanost na svetu. Samo za primerjavo: tu premoremo prek 30 raziskovalnih laboratorijev, medtem ko bi v Sloveniji imel na

Britanske univerze imajo ogromno posluha za inovacije, ki jih v celoti financirajo. Seveda ob dejstvu, da se patent prijavlja prek njih. Ob tem ponujajo popolno pravno in administrativno podporo.

voljo zgolj enega. Ko mi je profesor Šarbon potrdil, da me močno podpira, smo navezali stik z mojim zdajšnjim mentorjem François-Xavierjem Lijem, ki je referenca na področju aplikativne motorične kontrole. Sodeluje z jamajško olimpijsko ekipo, tudi z Usainom Boltom in drugimi sprinterji. Takrat sem bil raziskovalno že dovolj močan, da so mi ponudili položaj doktorskega raziskovalca hitreje kot v tednu dni, čeprav postopki trajajo tudi več mesecev. Dobil sem še štipendijo pri AdFuturi in zgodba v Angliji se je začela.

▣ Kakšne so razlike med študijem v Veliki Britaniji in Sloveniji?

Študijev ni smiselno primerjati. V Veliki Britaniji vsak študent plača šolnino, ki znaša prek devet tisoč funtov, in se tega močno zaveda. Vsi študenti so izjemno motivirani. To sem opazil, ko sem učil pri nekaj predmetih in bil fasciniran nad zanimanjem, ki so ga izkazovali. Odnos profesorjev je temu primeren in veliko truda vložijo v individualno obravnavo. Sam doktorski študij pa je zgodba zase. Gre za izključno raziskovalni študij, torej brez predmetov in izpitov. So pa zahteve mnogo hujše kot v Sloveniji. Za primerjavo: v Sloveniji lahko doktoriraš, če objaviš tri članke v publikacijah s faktorjem vpliva. V Veliki Britaniji je ta številka lahko tudi več kot osem. Temu primerna je tudi podpora, da vsak to doseže. Vsak doktorski raziskovalec dobi pisarno in vso opremo, da izvaja raziskovanje na najvišji ravni. Tri leta to-

rej preživiš kot raziskovalec in se razvijaš v mentorja. Naučijo te kritičnega pristopa in razmišljanja, kar je odlična priprava za nadaljevanje kariere.

▣ Imajo britanski akademiki več posluha, smisla za podjetništvo? Je povezava med univerzo in gospodarstvom boljša?

Znotraj univerze je kar nekaj delavnic in predavanj, da se znanje prenaša v prakso. Prav pred kratkim je univerza podpisala pogodbo o večmilijonskem sodelovanju pri razvoju s proizvajalcem vozil Rolls-Royce. Tudi v športni znanosti je veliko sodelovanja in združenih financiranj za izboljšanje zdravja. Stalno imamo dodatna izobraževanja o nastopih na trgu, razvoju kariere in iskanju zaposlitve. Ogromno posluha imajo tudi za inovacije, ki jih v celoti financirajo. Seveda ob dejstvu, da se patent prijavlja prek njih. Ob tem ponujajo popolno pravno in administrativno podporo.

▣ Kakšni so vaši načrti za prihodnost? Se nameravate vrniti v Slovenijo?

Po končanem študiju se moram zaradi štipendije pri AdFuturi vrniti v Slovenijo za tri leta. Imam sklenjeno pogodbo s podjetjem S2P, kjer si želim ostati tudi po poteku treh let ter nadaljevati delo s kolesarji in drugimi športniki. Delno bi rad tudi predaval pri predmetih, ki sem jih pomagal postavljati že zdaj, predvsem zaradi stika s študenti. Upam, da se bodo razmere v Sloveniji spremenile, da mi bodo omogočale našeto, sicer bom iskal možnosti drugje.